

Nord-Syd forhold. Tredje del undersøger de forskellige regionale mønstre i de globale forandringer: for eksempel Europas forandrede politiske økonomi, fremkomsten af NAFTA og Stillehavsregionen, og Afrikas marginaliserede position i "the new world (dis)order". Sidste del består af en række analyser af udvalgte staters konkrete økonomiske udenrigspolitik i den globale økonomi.

The Political Economy and the Changing Global Order er absolut anbefalelsesværdig - både som introduktion, inspirationskilde og som guide til forståelsen af den hastigt forandrende internationale politiske økonomi. Selv om artiklernes spændvidde og mangfoldighed er omfattende, så fremstår bogen alligevel som en helhed, der afspejler både de grundlæggende teoretiske debatter og forskellige aktuelle empiriske analyser indenfor international politisk økonomi på en klar og overbevisende måde. Bogen er dog en introduktion, men et yderst velskrevet alternativ til gængse introduktioner. Stubbs og Underhill får International Politik Økonomi til at fremstå som et af de mest lovende områder indenfor International Politik, når de fundamentale forandringer skal forklares teoretisk og analyseres empirisk.

Jens Ladefoged Mortensen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Knut Heidar og Lars Svåsand (red.), *Partiene i en brytningstid*, Bergen: Alma Mater, 1994, 386 s.

I takt med den øgede interesse for institutionernes betydning er også interessen for de politiske partier vokset. Både herhjemme og andre steder har det betydet, at der (igen) er kommet gang i den forskningsmæssige beskæftigelse med partierne. Og det drejer sig vel at mærke ikke kun om vælgerarenaen, som i mange år var det centrale forskningsfelt i relation til de politiske partier, men også om medlemssituationen og andre organisatoriske forhold, og om partiernes (eventuelle) betydning på det politikudformende felt.

Både når det gælder formidling af den skandinaviske partiforsknings resultater, og når det gælder mere oversigtsskabende eller reflekterende oversigter har den foretrukne publikationsform været enkeltstående artikler, konferencepapirer eller bidrag til antologier. Det afspejler forskningens karakter, men det betyder også, at vi fortsat har *bogen* om partierne i et (eller flere) af de skandinaviske lande til gode.

Mens vi venter på den, er der grund til at glæde sig over den foreliggende udgivelse, som i hvert fald kan udfylde noget af hullet. Der er tale om en artikelsamling, som har to af Norges allermest kyndige partiforskere som redaktører, og de har så samlet elleve artikler, som enten er sprunget ud af deres egen forskning, eller som er skrevet i forlængelse af hovedopgaver (specialer) eller - i et enkelt tilfælde - en doktordisputats.

Nord-Syd forhold. Tredje del undersøger de forskellige regionale mønstre i de globale forandringer: for eksempel Europas forandrede politiske økonomi, fremkomsten af NAFTA og Stillehavsregionen, og Afrikas marginaliserede position i "the new world (dis)order". Sidste del består af en række analyser af udvalgte staters konkrete økonomiske udenrigspolitik i den globale økonomi.

The Political Economy and the Changing Global Order er absolut anbefalelsesværdig - både som introduktion, inspirationskilde og som guide til forståelsen af den hastigt forandrende internationale politiske økonomi. Selv om artiklernes spændvidde og mangfoldighed er omfattende, så fremstår bogen alligevel som en helhed, der afspejler både de grundlæggende teoretiske debatter og forskellige aktuelle empiriske analyser indenfor international politisk økonomi på en klar og overbevisende måde. Bogen er dog en introduktion, men et yderst velskrevet alternativ til gængse introduktioner. Stubbs og Underhill får International Politik Økonomi til at fremstå som et af de mest lovende områder indenfor International Politik, når de fundamentale forandringer skal forklares teoretisk og analyseres empirisk.

Jens Ladefoged Mortensen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Knut Heidar og Lars Svåsand (red.), *Partiene i en brytningstid*, Bergen: Alma Mater, 1994, 386 s.

I takt med den øgede interesse for institutionernes betydning er også interessen for de politiske partier vokset. Både herhjemme og andre steder har det betydet, at der (igen) er kommet gang i den forskningsmæssige beskæftigelse med partierne. Og det drejer sig vel at mærke ikke kun om vælgerarenaen, som i mange år var det centrale forskningsfelt i relation til de politiske partier, men også om medlemssituationen og andre organisatoriske forhold, og om partiernes (eventuelle) betydning på det politikudformende felt.

Både når det gælder formidling af den skandinaviske partiforsknings resultater, og når det gælder mere oversigtsskabende eller reflekterende oversigter har den foretrukne publikationsform været enkeltstående artikler, konferencepapirer eller bidrag til antologier. Det afspejler forskningens karakter, men det betyder også, at vi fortsat har *bogen* om partierne i et (eller flere) af de skandinaviske lande til gode.

Mens vi venter på den, er der grund til at glæde sig over den foreliggende udgivelse, som i hvert fald kan udfylde noget af hullet. Der er tale om en artikelsamling, som har to af Norges allermest kyndige partiforskere som redaktører, og de har så samlet elleve artikler, som enten er sprunget ud af deres egen forskning, eller som er skrevet i forlængelse af hovedopgaver (specialer) eller - i et enkelt tilfælde - en doktordisputats.

Artiklerne grupperer sig i tre hovedafsnit, som svarer til tre centrale aspekter i beskæftigelsen med politiske partier, nemlig det politiske, det organisatoriske og det kontekstuelle, altså forholdet mellem organisationen og dens omgivelser.

I den første gruppe falder tre artikler, om konfliktstruktur og partiafstand (Karl-Anders Bilstad), om partimedlemmer og politisk afstand (Jo Saglie) og om betydningen af parti- og regeringsvariabler for den økonomiske udvikling (Tor Midtbø). Uden at ville forklejne de to første vil jeg især fremhæve Midtbøs artikel, som giver en god oversigt over en stor litteratur og gennemgår nogle af Midtbøs egne forskningsresultater fra doktorafhandlingen fra 1993. Blandt de centrale resultater - som blandt andet bygger på mere strategiske tests, end man ofte ser - er, at effekten af de internationale konjunkturforhold gennemgående er væsentligt større end effekten af alle de politiske forklaringsvariabler.

I bogens midterste hovedgruppe diskuterer Lars Svåsand i to artikler dels udviklingen i partiorganisationerne, hvor hovedudfordringen nu er at kunne tilbyde partimedlemmerne et relevant *indhold* i partimedlemskabet, dels betydningen af overgangen til statsstøtte, som har haft en række konsekvenser for de norske partier. I de to andre artikler i denne gruppe ser Knut Heidar (i den første sammen med Jo Saglie) dels på partiernes organisatoriske strategier i 1990'erne, dels på de motiver, partimedlemmer har til enten at fastholde deres partimedlemskab eller til at overveje udmeldelse. De to artikler er begge inspireret af en central artikel fra 1990 af amerikaneren Richard S. Katz, som diskuterer såvel partiernes overvejelser om medlemmer som vælgernes overvejelser om partimedlemskab i *cost/benefit*-termer. Der knytter sig mange metodiske og datamæssige problemer til denne analyseform, men der er ingen tvivl om, at Heidar (og Saglie) har fat i noget væsentligt, som også er blevet præsenteret tidligere i dette tidsskrift (1991).

Den tredje gruppe af artikler ser på forholdet mellem partiorganisationerne og de omgivelser, som de nu engang skal operere i. Gunnar Vogt diskuterer Kirchheimers *catch-all*-tese i forhold til de norske partiers udvikling, Ellisiv Taraldset analyserer partieliterne og finder, at konfliktlinjemodellen forklarer eliternes kontaktmønster bedre end den korporative og den segmenterede model, Hanne Marthe Narud ser på opstilling af stortingskandidater i 1985 og presens betydning i den sammenhæng, medens Dag Arne Christensen runder bogen af med en analyse af fornyelsen af det norske og det svenske Bondeparti og de problemer, det har rejst, når det omgivende samfund har ændret sig samtidigt.

Vogts præsentation og diskussion af Kirchheimers synspunkter er her specielt givende (trods stedvis skarpe formuleringer), fordi artiklens konklusion rummer en velargumenteret advarsel mod at se alle aktuelle udviklinger i partisystemerne som en bekræftelse af Kirchheimers tese om de traditionelle massepartiers forventelige udviklingsforløb. Christensens artikel giver i øvrigt - måske utilsigtet - et interessant supplement til Vogts diskussion.

Det er forhåbentlig fremgået, at det gennemgående er væsentlige og interessante analyser og diskussioner, der lægges frem i *Partiene i en brytningstid*. Bo-

gen samler - trods bidragenes forskelle i emnevalg og tilgang - en række temaer af betydning for alle, der interesserer sig for de politiske partiers aktuelle situation i de skandinaviske lande, eller som har en interesse i den politiske udvikling i Norge. Fra en dansk politologisk synsvinkel er det mest spændende dog nok de mange paralleller med danske udviklingstræk, som dominerer over de forskelle, der naturligvis også er.

Jørgen Elklit
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet